

Eindelijk: één
Europees modelrecht

It takes two to tango

Uitbreiding EU: bonus voor
merkhouders

IE-informatie op internet

Octrooi op hyperlinking op
het www?

Woordenstrijd

Werkgever of inlener?

Bijna iedere ondernemer is er – zeker na de inwerking-treding van de flexwet – van doordrongen dat men, voor men het weet, werkgever kan zijn in de zin van de wet; zelfs als men iemand 'inleent' via bijvoorbeeld een uitzendbureau.

Recentelijk (HR 5 april 2002 JAR 2002, 100) heeft de Hoge Raad een arrest gewezen met betrekking tot zo'n inleensituatie. De werknemer in kwestie was in dienst bij een schoonmaakbedrijf en als schoonmaker 'ingeleend' door een bank. Op verzoek van de bank waren zijn werkzaamheden uitgebreid en was hij op enig moment betaald aan de hand van de Bank-CAO (voordien was het de Schoonmaak-CAO geweest). De werknemer stelde dat er een arbeidsovereenkomst was ontstaan tussen hem en de bank en wilde deze stelling door de rechter bekrachtigd zien middels een verklaring voor recht.

Drie criteria

De kantonrechter en de rechtbank honoreerden de vordering van de werknemer. De rechtbank onderzocht de vordering van de werknemer aan de hand van de drie klassieke criteria voor het bestaan van een arbeidsovereenkomst: arbeid, gezag en loon. Met betrekking tot de gezagsverhouding werd daarbij opgemerkt dat de zuivere inleenconstructie (te ver) aan betekenis had ingeboet en er een gezagsverhouding tussen werknemer en de bank was ontstaan.

De Hoge Raad besliste anders. Zij is van mening dat contractuele uitgangspunten – mede met het oog op rechtszekerheid - niet zomaar opzij kunnen worden gezet. Allereerst moet worden beslist of partijen zich wel aan elkaar hebben verbonden (in deze specifieke zaak was dit niet het geval tussen werknemer en de bank). Pas als vaststaat dat er een overeenkomst is gesloten waarbij de een voor de ander werkzaamheden verricht, komt de vraag aan de orde of deze overeenkomst is te kwalificeren als arbeidsovereenkomst.

Eindelijk: één Europees modelrecht

Per 1 april 2003 treedt het Gemeenschapsmodelrecht in werking, waarmee door middel van één depot in alle landen van de EU een uniform modelrecht kan worden verkregen. De bescherming van modelrechten in de Europese Unie heeft lange tijd op een lappendeken geleken. Een lappendeken van nationale modelrechten en een verdrag (de Overeenkomst van 's-Gravenhage) waarbij slechts een zeer beperkt aantal Europese landen was aangesloten.

Nog niet zeker is of het Gemeenschapsmodel net zo'n doorslaand succes zal blijken als het Gemeenschapsmerk. Maar gezien de grote kostenbesparing die bereikt kan worden, is dat zeker niet onmogelijk. Het OHIM, de Europese merkeninstantie die ook de modelregistraties gaat administreren, zal reeds vanaf 1 januari aanstaande modelaanvragen in behandeling nemen.

Octrooiactiviteiten bij universiteiten en bedrijfsleven

It takes two to tango

De laatste tijd zijn de universiteiten regelmatig in het nieuws met hun octrooiactiviteiten. Terecht, want wil Nederland zich profileren als een kenniseconomie, dan moet aan beide kanten van het spectrum, het bedrijfsleven en de universitaire wereld, een zware inspanning worden verricht. Voor- en tegenstanders van commerciële kennis-transfers van de universiteiten naar het bedrijfsleven bestoken elkaar in de media met artikelen waarin zij hun zaak bepleiten. Voorstanders voeren als belangrijkste argument aan dat het verhandelen van kennis door middel van een goede octrooi-strategie extra geld oplevert. Dat geld kan dan bijvoorbeeld weer worden besteed aan universitair onderzoek. Tegenstanders waarschuwen voor een aantasting van fundamentele kennis en universitaire openheid en betwijfelen bovendien of de lusten van een universitair octrooibeleid daadwerkelijk opwegen tegen de lasten.

Kloof

Het valt niet mee om uit alle aangedragen argumenten tot een gebalanceerd oordeel te komen. Daar komt bij dat door universiteiten traditiegetrouw kritisch, soms zelfs met wantrouwen naar het bedrijfsleven wordt gekeken. Omgekeerd heeft het bedrijfsleven soms bitter weinig inzicht in en begrip voor de academische cultuur van de

universitaire wereld. Hoewel beide kampen constant aan vernieuwing en verandering onderhevig zijn, blijkt de kloof tussen enerzijds de commercie en anderzijds kennisinstellingen zoals universiteiten vaak net iets te groot om voldoende draagvlak te creëren voor een goed universitair octrooibeleid.

Overbrugging

Die kloof zou overbrugd kunnen worden door de juiste mensen van universiteiten en bedrijfsleven bij elkaar te brengen. Daartoe hebben de meeste universiteiten een voorziening in het leven geroepen die Technology Transfer begeleidt. Zij weten de hulp van een octrooibureau op waarde te schatten voor de opbouw en licensering van een octrooiportefeuille. Daarnaast overwegen universiteiten de mogelijkheid van speciale cursussen kennisbescherming voor promovendi. Ook door het bedrijfsleven worden pogingen ondernomen om de universitaire wereld (beter) te begrijpen, en ook daar groeit het besef dat een octrooibureau hen hierin kan bijstaan. Wederzijds inzicht zou wel eens een voorwaarde *sine qua non* kunnen zijn voor de beoogde opbouw van de kenniseconomie. It takes two to tango.

Uitbreiding EU: bonus voor merkhouders

Zoals het zich nu laat aanzien, zal de Europese Unie per 1 april 2004 worden uitgebreid met tien nieuwe landen. Welke invloed heeft dit op het Gemeenschapsmerk? Besloten is dat alle Gemeenschapsmerken die op het moment van uitbreiding van de EU al langer dan zes maanden bestaan, zich automatisch uitstrekken tot de nieuw-toegetroeden landen. Dit betekent in wezen dat alle houders van een bestaand Gemeenschapsmerk een 'bonus' krijgen in de vorm van gratis merkbescherming in tien landen. Er is wel een voorbehoud: als een Gemeenschapsmerk in

conflict komt met een bestaand merkrecht in een nieuw EU-land, breidt het Gemeenschapsmerk zich niet tot dat land uit. Het Gemeenschapsmerk zelf blijft overigens bestaan en kan in de andere 24 landen gewoon ingeroepen worden.

IE-informatie op internet

Onder deze titel start een nieuwe serie in IE-mail, waarin wij u duidelijk willen maken welke IE-informatie er beschikbaar is op het internet en hoe die te doorzoeken is. Maar ook welke gevaren er schuilen in het vertrouwen op de volledigheid van die informatie.

Espacenet

Als eerste in de serie nemen we een website onder de loep waarop van veel landen octrooi-informatie is te vinden: Espacenet. Deze website, waarvan de Nederlandse ingang te vinden is op:

<http://nl.espacenet.com/>, wordt verzorgd door de Europese octrooiverlenende instanties.

De website bevat informatie over gepubliceerde en verleende octrooien van een groot aantal landen en de teksten daarvan in pdf-format. Daarnaast biedt de website toegang tot een groot aantal teksten van Europese, Amerikaanse en PCT-octrooiaanvragen en octrooien, bibliografische informatie en samenvattingen van Japanse octrooiaanvragen. Espacenet claimt toegang te bieden tot ruim dertig miljoen octrooi-publicaties. De mate van volledigheid van deze informatie is echter voor de gebruiker niet goed zichtbaar. Zo worden in de rubrieken PCT-aanvragen (publicaties met WO-nummer) en Duitse aanvragen alleen de laatste twee jaar ter beschikking gesteld. In de rubriek Nederlandse aanvragen zijn daarentegen de laatste twaalf jaar aanwezig, maar bij een 'wereldwijde' zoektocht kunnen weer oudere documenten worden gevonden. Mocht de internetverbinding via <http://nl.espacenet.com/> traag zijn, probeert u dan

eens of bijvoorbeeld <http://be.espacenet.com> of <http://de.espacenet.com> sneller is.

Zoekmogelijkheden

Zoeken in de informatie gebeurt eenvoudig door middel van een invulscherf. Hiermee kan gezocht worden op octrooinummer en –datum, trefwoord, uitvinder, bedrijf en classificatie. De zoekmogelijkheden op trefwoord zijn echter beperkt. In de collecties van de individuele Europese landen kan bijvoorbeeld alleen worden gezocht op het voorkomen van trefwoorden in de titel en dan nog alleen in de oorspronkelijke taal.

Bij een zoektocht in de wereld-

wijde collectie is het mogelijk om met Engelstalige trefwoorden te zoeken in de titels én in de samenvattingen (indien aanwezig). Hierbij moet wel in aanmerking worden genomen dat titels van octrooien vaak nietszeggend zijn (bijvoorbeeld 'Novel compounds') en dat er ook taal-typefouten in de titels en samenvattingen voorkomen (een zoektocht op 'mahcine' gaf altijd nog 53 hits!).

Een uitermate geschikte zoekingang zijn de classificaties (IPC- en EPC-klassen), maar gebruik hiervan vergt enige kennis van het classificatiesysteem. We komen hier later in deze serie nog op terug.

Voor een oriënterende zoekactie in de meest recente octrooi-publicaties is Espacenet dus een goed startpunt. Maar wilt u echt het naadje van de kous weten, dan blijft het raadzaam om de hulp van een octrooi-informatiespecialist in te roepen.

Octrooi op hyperlinking op het www?

De internetgemeenschap werd enige jaren geleden opgeschrikt door de claim van British Telecom dat het een octrooi had op hyperlinking (doorklikken). Opvallend genoeg is deze claim gebaseerd op een octrooiaanvraag uit 1977, dus van ver vóór het ontstaan van het world wide web, terwijl het octrooi (US 4,873,662) pas lang na het ontstaan van het www in stelling werd gebracht. In de VS is het octrooi onder de oude octrooiwet tot zeventien jaar na verlening geldig, dat wil zeggen tot 2006. In Nederland is op de betrokken uitvinding een vergelijkbaar octrooi verleend onder nummer NL189482C, maar dat octrooi was al in 1997 (twintig jaar na indieningsdatum) verlopen.

Menu

De betrokken uitvinding is waarschijnlijk gedaan in het kader van Minitel, een systeem van terminals dat op de telefoon kon worden aangesloten. Op een terminal konden menu's getoond worden waaruit de gebruiker een keuze

kon maken door een toets in te drukken. De uitvinder had bedacht dat men met het menu naar de terminal per menu-optie al een adres kon meesturen, waar de gezochte informatie opgeslagen was. Zodoende hoefde een gecompliceerd adres niet meer te worden ingetikt, maar kon door een korte aanduiding worden geselecteerd.

Inbreuk

British Telecom vindt dat onder de conclusies ook het hyperlinken als toegepast in het www valt. British Telecom heeft internet service provider Prodigy voor de rechter gedaagd wegens inbreuk op dit octrooi. De rechter heeft nu in eerste instantie beslist dat de internettoepassing geen inbreuk maakt op het British Telecom-octrooi. De rechtbank overwoog dat het www niet onder het octrooi valt, omdat in de conclusies sprake is van een 'central computer', waarmee de terminal communiceert. Het zou buiten kijf staan dat hiervan op het internet geen sprake is.

Woordenstrijd

De woorden 'octrooi' en 'patent' worden in de hedendaagse Nederlandse taalgebruik als synoniemen beschouwd, hoewel sommige woordenboeken 'patent' nog als het niet-officiële woord voor 'octrooi' betitelen. Door de voortschrijdende internationalisering en door de invloed van de media winnen 'patent' en 'patenteren' aan populariteit. 'Octrooi' en 'octrooieren' worden steeds meer als vakjargon bestempeld.

Wat deze academische kwestie interessant maakt, is dat de aan beide begrippen verschillende ideeën ten grondslag liggen. Het woord 'octrooi' is in de dertiende eeuw overgenomen uit het Frans ('octroi') en betekende machtiging door een bevoegde autoriteit, of toestemming tot een bepaalde handeling. 'Patent' komt eveneens uit het Frans, maar deed pas in de zestiende eeuw zijn intrede in onze taal. De oorspronkelijke term luidde 'lettre patente', letterlijk 'open brief' en betekende zoveel als een akte waarbij een bepaalde last werd verstrekt of een recht werd verleend. Het diende ook als bewijs dat iemand bevoegd was tot het uitoefenen van handel, beroep, bedrijf of handwerk.

Tolhuis in Straatsburg

Rechten en bevoegdheden

Vóór de Franse revolutie waren octrooien in ons land niet meer dan naar willekeur door vorst of overheid toegekende gunsten voor bepaalde rechten, bijvoorbeeld voor het heffen van tol, of bevoegdheden. Zo verleenden de Staten-Generaal op 20 maart 1602 een octrooi aan de Vereenigde Oost-Indische Compagnie waarmee zij het alleenrecht verwierf om handel te bedrijven in het gebied tussen Kaap de Goede Hoop en Kaap Hoorn.

Officiële term

Met de ontwikkeling van het octrooirecht en vooral met de invoering van een octrooiwet in Nederland in 1910, werd 'octrooi' de officiële term voor wat in de Angelsaksische en Duitstalige landen te boek staat als 'patent'.

Opmerkelijk genoeg hanteren Fransen de term 'brevet'. Met de oude betekenis van willekeurige gunst had 'octrooi' niets meer van doen.

Redactie

Annelies de Bosch Kemper-de Hilster
Johannes van Melle
Rob van Niele
Otto Oudshoorn
Peter van der Wees

VEREENIGDE

Nieuwe Parklaan 97
Postbus 87930
2508 DH Den Haag

Telefoon

070 - 416 67 11

Telefax

070 - 416 67 99

E-mail

patent@vereenigde.nl
trademark@vereenigde.nl

Website

www.vereenigde.nl

MARS & OOSTENBROEK ADVOCATEN

Zwolsestraat 17c
2587 TX Den Haag

Telefoon

070 - 352 42 24

Telefax

070 - 354 16 39

E-mail

legal@vereenigde.nl

© VEREENIGDE, 2002

Onze nieuwsbrief is met uiterste zorg opgesteld. Het betreft echter slechts algemene informatie waaraan geen rechten kunnen worden ontleend. Aansprakelijkheid voor de gevolgen van het louter afgaan op deze informatie is uitgesloten.